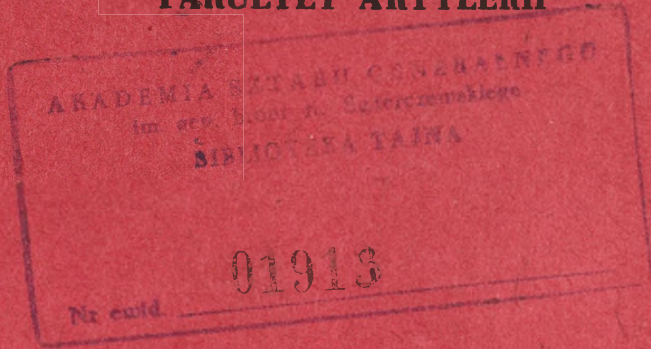

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

im. gen. broni Karola Swierczewskiego

FAKULTET ARTYLERII

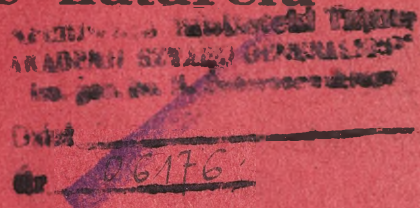

TAJNE

Egz. Nr 15

plk NOWGORODSKI

**Artyleryjskie zabezpieczenie walki
dywizji zmechanizowanej
(II rzutu korpusu armijnego) w natarciu**

~~Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. br. K. Swierczewskiego
Dział 482
Nr 90~~

12439

262

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni Karola Swierczewskiego

FAKULTET ARTYLERII

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego
BIBLIOTEKA TAJNA
Nr. kuld. **01913**

TAJNE

Egz. Nr

17

plk NOWGORODSKI

**Artyleryjskie zabezpieczenie walki
dywizji zmechanizowanej
(II rzutu korpusu armijnego) w natarciu**

~~Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. br. K. Swierczewskiego
Dział
Nr 6176~~

~~Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. br. K. Swierczewskiego
Dział 59.482
Nr 4920~~

12439

1. Wstęp:

2. Zadanie artylerii w okresie zabezpieczenia dywizji mechaniczowanej /jako drugiego rzutu KA/ w natarciu:

a/ Zadanie dywizji mechaniczowanej jako drugiego rzutu korpusu armijnego w natarciu.

b/ Ogólne zadanie artylerii w celu zabezpieczenia natarcia dywizji mechaniczowanej.

c/ Zadanie artylerii i sposób ich wykonania:

- podczas wprowadzenia dywizji mechaniczowanej do walki dla cofnięcia głównego pasa obrony nieprzyjaciela;
- podczas walki dywizji mechaniczowanej o przesłanianie drugiego pasa obrony nieprzyjaciela;
- z przodu;
- po przygotowaniu w ograniczonym czasie;
- podczas walki dywizji mechaniczowanej o opóźnienie i utrzymanie sukcesywnie zadania dnia.

3. Niezbędne środki artyleryjskie potrzebne do zabezpieczenia natarcia dywizji mechaniczowanej oraz wyznaczenie DZ artylerii:

A. Obliczenie niezbędnego nasycenia artylerii dla zabezpieczenia natarcia dywizji mechaniczowanej;

B. Ustalenie środków artyleryjskich, które mogą wziąć udział w zabezpieczeniu natarcia dywizji mechaniczowanej.

C. Wyznaczenie dywizji mechaniczowanej artylerii; podział artylerii i organizacja grup artylerii dywizji mechaniczowanej.

4. Cechy szczególne organizacji i planowania artyleryjskiego zabezpieczenia natarcia dywizji mechaniczowanej /drugiego rzutu korpusu armijnego/ w okresie przygotowania natarcia:

Prace dowódcy i sztabu artylerii KA /DZ/ w okresie:

- artyleryjskiego wyznaczenia DZ i organizacji grup;
- rozpoznania artyleryjskiego i lotniczego;
- artyleryjskiej ochrony plot DA;
- natarcia artyleryjskiego dla zabezpieczenia natarcia DZ;
- przesunięcia i rozwinięcia artylerii;
- obrony planu DZ środkami artylerii;
- planowania sukcesywności.

5. Działanie artylerii oraz dowodzenie artylerią podczas natarcia dywizji mechaniczowanej.
- a/ podczas artyleryjskiego przygotowania ataku;
 - b/ podczas wsparcia ataku /przesunięcie artylerii dywizji mechaniczowanej/;
 - c/ podczas walki o dotarcie głównego pasa obrony nieprzyjaciela;
 - d/ podczas walki o przechwycenie drugiego pasa obrony nieprzyjaciela oraz o utrzymanie i utrudnienie rubieżi uderzenia dnia.
6. Zakończenie = wnieski.

1.stęp.

Przełamanie jest najbardziej typowym rodzajem natarcia we współczesnej wojnie. Głównym celem przełamania jest stworzenie wyłomu w obronie nieprzyjaciela i wykorzystanie tego wyłomu dla rozwinięcia natarcia w celu okrążenia i zniszczenia nieprzyjaciela w głębi operacyjnej jego obrony.

W celu jaknajszerszego przełamania taktycznej gł. bokości obrony nieprzyjaciela, wprowadza się do walki dla dokonania taktycznej strefy obrony nieprzyjaciela, dywizje mechanizowane i korpusy armijnych. Do przełamania taktycznej gł. bokości obrony nieprzyjaciela wprowadza się w dokonany wyłom związki pancerny i mechanizowane, które są podstawowym środkiem dla rozwinięcia powodzenia taktycznego w powodzenie operacyjne.

Walkę związków pancernych i mechanizowanych cechuje: szybkość działania, stosowanie szerokiego i głębokiego manewru, przygotowanie działań w warunkach ograniczonego czasu, pełna samodzielność w walce.

Żadne działanie związków pancernych i mechanizowanych nie może się obejść bez aktywnego udziału artylerii, która swoim ogniem i manewrem zabezpiecza ich walkę.

Artyleria, jako główne siła ogniowa, we współdziałaniu z innymi rodzajami wojsk skutecznie zabezpiecza działanie związków pancernych i mechanizowanych; wynika to z podstawowych właściwości bojowych artylerii jakimi są: daleki zasięg i siła ognia oraz możliwość przeprowadzenia szerokiego manewru ogniem i sprzętem.

Te podstawowe właściwości artylerii określają jej rolę w zabezpieczeniu walki związków szybkich.

Posiadając długi zasięg, artyleria może zabezpieczyć działania związków szybkich w znacznej odległości od swoich stanowisk ogniowych. Jest to szczególnie ważne obwiedź artylerii organicznej i przydzielonej do związków szybkich, posuwając się w ich ugrupowaniu bojowym, będącymi rozwijając tylko w koniecznym wypadku. Ogień na korzyść związku szybkiego będzie wykonywała artyleria związków ogólnowojskowych, które posiadają, na nin. Związki pancerny i mechanizowane działają szybciej od związków ogólnowojskowych i wyprzedzają te związki, jednak artyleria związków ogólnowojskowych może dzięki dużemu zasięgowi wspierać walkę związków szybkich, na dość znacznej odległości.

Duży zasięg pozwala artylerii na zważenie nieprzejścielą w znacznej odległości od związków szybkich, co stwarza korzystne warunki dla ich działania.

Siła ognia artylerii pozwala jej na wykonywanie potężnych uderzeń na nieprzejścielą w celu obezwładnienia jego sił żywych i środków ogniowych, niszczenia poszczególnych źródeł ognia, burzenia i niszczenia umocnień obronnych, zbranianie manewru. Artyleria może te zadania wykonywać w stosunkowo krótkim czasie, co jest szczególnie ważne przy zabezpieczeniu walki związków szybkich, gdzie czynnik czasu decyduje w znacznym stopniu o powodzeniu działania.

W celu zabezpieczenia związków szybkich artyleria stosuje ogień zmasowany i skoordynowany, LZO, ogień na wprost poszczególnych dział, ogień z obserwacji poszczególnych baterii i dywizjonów.

Podczas wielkiej wojny przedowej artyleria rzadziej wykonywała - w zależności od sytuacji - różn. rodzaje ognia dla zabezpieczenia walki związków szybkich. I tak na przykład wprowadzenie w wyżem związku szybkiego w operacji specjalnej 1 Frontu Ukraińskiego 23 marca 44 r. wspierano planowanymi ogniami zmasowanymi. Ogień zmasowany wykonywano w postaci nawał ogniowych, które trwały 2-5 minut, przy czym zużycie amunicji na nawalę ogniewą 1 ha wynosiło: 20 pocisków 76 mm, 15 pocisków 122 mm, i 9 pocisków 152 mm.

Ogień zmasowany wykonywano kolejno przed frontem nacierających wojsk na skupienie sił żywych i środków ogniowych nieprzejścielą. Doświadczenie tej operacji wykazało, że ten sposób zabezpieczenia wprowadzenie w wyżem związku szybkiego okazał się skuteczny.

W operacji w rejonie Siwskie w sierpniu 1943 r. wsparcie ataku związków szybkich wykonywano metodą LZO na głębokość 1,5-2 km, ilość rubieży LZO - 2. Na określony sygnał otwierano ogień jednocześnie do wszystkich odcinków na rubieży. Do każdego odcinka wykonywano dwie nawały ogniowe po 2 minuty, przy czym zużycie amunicji na 1 ha wynosiło: 5 pocisków 76 mm, 3 pociski 122mm, 2 pociski 152 mm.

Na przyczółku BUMIŃSKIM /nad Dnieprem, na pód od RIJOWA/ w końcu października 1943 r. wprowadzenie w wyóm związków szybkich wspierano systemem 220, przy czym planowane wykonanie na każdy odcinek o powierzchni 5ha-trzyminutowej noważy ogniowej z gęstością 150 pocisków 76 mm, 90 pocisków 122 mm, 45 pocisków 152 mm, a następnie powolnego ognia ciągłego u następnym: 1 pocisk na 1 hektar i 2 minuty.

Jak wynika z tych przykładów artyleria radziecka zabezpieczała walkę związków szybkich stosując rozmaite rodzaje ognia; zużywano też rozmaite ilości amunicji i wyznaczano odcinki dla prowadzenia ognia o różnej wielkości.

Jednak w każdym wypadku ogień artylerii tworzył drogę związkowi szybkiemu i przyczyniał się do wykonania przez niego zadania.

Manewr ogniem i sprzętem artylerii posiada podstawowe znaczenie przy zabezpieczeniu działania związków szybkich. Dzięki tym właściwościom artyleria może towarzyszyć związkom szybkim przez cały czas trwania bitwy, może szybko rozwinąć się i osiągnąć gotowość do otwarcia ognia. Te właściwości artylerii pozwalają w krótkim czasie skupić potrzebną ilość sprzętu oraz większość ognia artylerii na odpowiednim kierunku, co jest szczególnie ważne podczas przechamywania przez związki szybkie poszczególnych pozycji i pasów obrony nieprzyjaciela z marszu, względnie po przygotowaniu w ograniczonym czasie.

Czynnikiem, który w decydującej mierze wpływa na odpowiednie wykorzystanie wszystkich właściwości artylerii i zapewnia skuteczność działania artylerii dla zabezpieczenia walki związków szybkich jest współdziałanie artylerii z innymi rodzajami wojsk, a przede wszystkim ^z piechotą zmechanizowaną i czołgami oraz lotnictwem. Tylko pod warunkiem ustalenia w czasie i przestrzeni konkretnych zadań artylerii na korzyść piechoty i czołgów oraz utrzymania ciągłej łączności współdziałania, artylerii będzie mogła wykonać ogień na korzyść związku szybkiego w odpowiednim czasie. Najlepiej można zabezpieczyć łączność współdziałania - jak wskazują doświadczenia Armii Radzieckiej - przez użycie obserwatorów artyleryjskich w czołgach. I tak na przykład w czasie wprowadzenia związków szybkich w operacji zaczepnej w rejonie LEWLA w październiku 1943 r. ogień do poszczególnych odcinków zaplanowanego

ognia otwierano tylko na sygnał oficerów obserwatorów w czołgach, które posuwały się w ugrupowaniu bojowym oddziałów. Dla kierowania ogniem z czołgów wyznaczano oficerów, którzy najlepiej opanowali zasady strzelania artylerii i pracę na mapie oraz najlepiej orientowali się w terenie.

Obserwatorzy w miarę potrzeby wywoływali ustalenymi sygnałami ogień na określone odcinki i jeśli zaszała potrzeba, korygowali ogień do tego czasu, dopóki cel nie został obezwładniony.

Doświadczenia Wielkiej wojny Narodowej Związku Radzieckiego wskazują na różnorodność sposobów użycia artylerii dla zabezpieczenia walki związków pancernych i zmechanizowanych jako związków szybkich.

Celem tej pracy jest uogólnienie metod stosowanych przez Armię Radziecką w zakresie artyleryjskiego zabezpieczenia natarcia DZ / drugiego rzutu KA/.

2. Zadania artylerii w zakresie zabezpieczenia dywizji zmechanizowanej /jako drugiego rzutu KA/ w natarciu.

a/ Zadania artylerii w zakresie zabezpieczenia dywizji zmechanizowanej w natarciu wynikają z zadań jakie ma do wykonania dywizja zmechanizowana. Dywizja zmechanizowana znajdująca się w drugim rzucie korpusu armijnego w natarciu wykonuje następujące zadania:

Zadanie bliższe - dokonanie głównego pasa obrony i opanowanie rubieży między głównym a drugim pasem, zabezpieczającej rozwinięcie powodzenia dywizji na drugi pas. Zadanie wykonuje dywizja zmechanizowana, współdziałając z dywizjami pierwszego rzutu KA;

Zadanie następne - opanowanie drugiego pasa obrony na całą jego głębokość z marszu /z reguły/, lub przełamanie drugiego pasa po przygotowaniu ataku w ograniczonym czasie;

Zadania dalsze - zniszczenie podchodzących odwodów nplc opanowanie ważnej rubieży /obiektu/ na głębokości 25-30 km stwarzającej dogodne warunki do dalszego natarcia korpusu armijnego. Jeżeli w pasie natarcia wchodzi w wyłom grupa szybka armii /frontu/ dywizja zmechanizowana winna w ramach korpusu armijnego zabezpieczyć jej wejście w wyłom.

b/. Na podstawie tych zadań można określić zadania artylerii w znatarciu dywizji zmechanizowanej korpusu armijnego.

Artyleria winna zabezpieczyć:

- rozwiniecie i wprowadzenie do walki DZ korpusu armijnego oraz dokonanie przez nią głównego pasa obrony nieprzyjaciela wspólnie z pierwszym rzutem korpusu armijnego;
- walkę dywizji zmechanizowanej między głównym pasem a drugim pasem obrony nieprzyjaciela;
- opanowanie drugiego pasa obrony z marszu;
- przełamanie drugiego pasa obrony siłami dywizji zmechanizowanej po przygotowaniu w ograniczonej części, jeżeli atak z marszu nie miał powodzenia;
- przełamanie drugiego pasa obrony przez DZ w składzie korpusu armijnego - w wypadku, jeżeli nie udało się przełamać drugiego pasa siłami dywizji zmechanizowanej;
- opanowanie i utrzymanie ważniejszych obiektów i rubieży w głębi taktycznej strefy obrony nieprzyjaciela, podczas wykonywania zadania dnia przez dywizję zmechanizowaną.

c/. Zakres zasadniczych zadań, oraz sposób ich wykonania przez artylerię na korzyść DZ ^{jak} również ilość i rodzaj środków artyleryjskich dla ich wykonania nie mogą być jednakowo w każdym poszczególnym wypadku.

W każdym konkretnym wypadku zakres zadań i sposób ich wykonania będą zależały od:

- a. struktury obrony ipla jakości i ilości umocnień obronnych nieprzyjaciela, które winny być obczwładnione lub zniszczone;
- ilości sił i środków nieprzyjaciela;
- stanu moralnego jego wojsk;
- ilości i rodzaju własnej artylerii;
- t e r e n u;
- czasu;
- ilości posiadanej amunicji.

Zadanie wykonywane przez artylerię na korzyść DZ winna zachować szybkość wykonania by zapewnić nacierającemu oddziałom możliwość zaskoczenia nieprzyjaciela i potęgę uderzenia.

Atak dywizji zmechanizowanej na pozycje odwodów dywizyjnych nieprzyjaciela winien być poprzedzony krótkim artyleryjskim przygotowaniem.

Podczas wprowadzenia do walki, dywizja zmechanizowana

będzie zazwyczaj oddalona od przedniego skraju pozycji odwołów dywizyjnych nieprzyjaciela o 600-800 m. w granicach zasięgu strzału bezwzględnej artylerii przeciwpancernej nieprzyjaciela.

Na podjęcie do niebezpiecznego pasa przy tempie natarcia oddziałów 2-3 km/godz. trzeba od 8-18 minut. Średnio można przyjąć 10-15 minut^{x/}.

W ciągu tego czasu winno trwać oddziaływanie ogniowe artylerii na głębokości obiektów atakowanych przez dywizję zmechanizowaną.

A zatem, przeciętny czas trwania artyleryjskiego przygotowania ataku na pozycję odwołów dywizyjnych winien wynosić 10-15 minut. Niekiedy czas ten może być nieco dłuższy, bowiem dla skutecznego obezwładnienia nieprzyjaciela na pozycji odwołów dywizyjnych należy brać również pod uwagę charakter obrony tej pozycji i stan moralny broniących jej wojsk.

Artyleryjskie przygotowanie ataku na pozycję odwołów dywizyjnych będzie polegało zazwyczaj na wykonaniu jednej lub dwóch nawal ogniwych, między którymi prowadzi się powolny ogień ciągły i kępiel na wprost.

Wsparcie ataku dywizji zmechanizowanej winno być wykonane, z reguły, metodą KZO, tj. przez kolejne obezwładnienie poszczególnych rejonów rozmieszczenia sił żywych i środków ogniowych nieprzyjaciela /grupy celów/ przed frontem i na skrzydłach dywizji.

Głębokość KZO nie będzie większa od głębokości atakowanego obiektu i będzie wynosić zazwyczaj 1-1,5, a w niektórych wypadkach do 2 km, odległość między poszczególnymi rubieżami KZO - 400 i więcej metrów /niekiedy ta odległość może być mniejsza/. Ilość rubieży KZO może wynosić przy głębokości KZO do 1,5 km - 3-5 rubieży. Jeżeli przyjęć średnie tempo natarcia 2-3 km na godzinę, to czas trwania artyleryjskiego wsparcia ataku wyniesie 30-40 minut.

x/ przy kalkulacji tego czasu wini to pod uwagę, że artyleryjskie przygotowanie ataku trzeciej pozycji winno skończyć się, gdy dywizja zmechanizowana podejśnie na odległość pasa niebezpiecznego, to jest około 200 m od przedniego skraju pozycji odwołów dywizyjnych nieprzyjaciela.

A notam artyleria winna zabezpieczyć swoim ogniem artyleryjskie przygotowanie ataku - średnio - w ciągu 10-15 min. oraz wykonać artyleryjskie wyzwalenie ataku - średnio w czasie 20-40 minut; ogólnie 40-55 minut.

Ciągłość materii artyleryjskiej w celu zabezpieczenia walki dywizji zmocchanizowanej będzie zapewniona w dalszym ciągu przez artyleryjskie zabezpieczenie działek picchoty i czołgów w głębi obrony nieprzyjaciela, tj. przez nauczcasu przygotowany szereg i uśredniony ogień korpusowej grupy artylerii, podgrupy armijnej grupy artylerii oraz artylerii dywizji zmocchanizowanej i ewentualnie części artylerii DP pierwszego rzutu KA w pasie dywizji zmocchanizowanej, głównie na możliwie daleki jej przodu i na skrzydła.

Ogień zasadowy i uśredniony dla zabezpieczenia walki DZ między głównym a drugim pasem obrony winien być przygotowany przede wszystkim przez AGA, podgrupę AGA i ewentualnie artylerię DZ 1-go rzutu KA.

Artyleria DZ winna brać w nim jaknajwiększy udział aby nie opóźnić jej podążania za oddziałami DZ i rozwinąć dla wsparcia walki o drugi pas obrony. W wypadku jeśli zajdzie tego potrzeba, poszczególne dywizje i baterie na skrzydła grup artylerii DZ będą wykonywały ogień, prowadząc go zasadniczo z obserwacji.

Działania dywizji zmocchanizowanej w głębi obrony będą zabezpieczać również swoim ogniem działka do strzelenia na wyrost oraz statowe moździerze pułków zmocchanizowanych, które posuwają się bezpośrednio w ugrupowaniu bojowym pułków zmocchanizowanych.

Nasadniczymi uderzeniami artylerii - po przełamaniu głównego pasa obrony, podczas walki DZ między głównym a drugim pasem obrony - będą:

- artyleryjskie zabezpieczenie odparcia możliwych kontrataków /przeciwuderzeń/ picchoty i czołgów nieprzyjaciela;
- artyleryjskie zabezpieczenie przełamania ewentualnych pozycji przednich nieprzyjaciela;
- artyleryjskie zabezpieczenie skrzydeł dywizji zmocchanizowanej;
- zwaloczenie /we współdziałaniu z lotnictwem/ artylerii i moździerzy nieprzyjaciela;
- wzbronienie wycofania się i podjęcia nieprzyjaciela z głębi.

Opanowanie przez dywizję zmechanizowaną drugiego pasa obrony planuje zawczasu korpus na podstawie uogólnionych danych z rozpoznania: przewiduje się, że w wypadku jeśli nieprzyjaciel nie posiada dostatecznego nasycenia się i środków na drugim pasie obrony, winien on być opanowany z marszu. Artyleria będzie zabezpieczać opanowanie z marszu drugiego pasa obrony nieprzyjaciela przez dywizję zmechanizowaną, wykonując w razie potrzeby krótką naważę ogniową częścią artylerii, a następnie wspierając atak drugiego pasa z marszu ogniami ześrodkowanymi.

Ważną rolę w tym wypadku odgrywa ogień na wprost dział, czołgów i dział pancernych oraz ogień z obserwacji poszczególnych dywizji i baterii.

Zadania te będzie wykonywać artyleria DZ oraz działająca na korzyść dywizji zmechanizowanej część artylerii ze szczebla korpusu i armii /w miarę zasięgu sprzętu/; ponadto na korzyść dywizji zmechanizowanej będzie działać lotnictwo, które w dużej mierze wzmocni i uzupełni w tym czasie ogień artylerii.

W wypadku, jeżeli z jakichkolwiek przyczyn opanowanie drugiego pasa z marszu nie będzie miało powodzenia wtedy dywizja zmechanizowana będzie przechonywać drugi pas obrony nieprzyjaciela na wąskim odcinku, tj. 2-3 km, a z uwzględnieniem zabezpieczenia szerokość 3-4 km, wykonując to zadanie w ograniczonym czasie. Na przygotowanie ataku w tym wypadku trzeba 2-4 godz. czasu dziennego, uwzględniając konieczność zajęcia przez artylerię stanowisk ogniowych, dowiązania elementów ugrupowania bojowego artylerii, organizacji dowodzenia, ustalenia i postawienia zadań bojowych oraz organizacji i ustalenia współdziałania.

Artyleryjskie zabezpieczenie przechonywania drugiego pasa obrony wykonuje się jak natarcie artyleryjskie, które w zależności od warunków walki może zawierać w sobie dwa względnie wszystkie trzy okresy natarcia artyleryjskiego, zależeć to będzie w znacznej mierze od stopnia rozbudowy poszczególnych pozycji obrony nieprzyjaciela i obsadzenia ich przez siły i środki ogniowe nieprzyjaciela oraz od stanu moralnego broniących się wojsk.

Artyleryjskie przygotowanie ataku wykonuje się w formie jednej lub dwóch naważ ogniwych, z uwzględnieniem ognia dział strzelających na wprost, celem zniszczenia siły żywej, środków ogniowych, czołgów i środków technicznych. Ogólny czas trwania naważ ogniwych nie będzie zazwyczaj krótszy niż 5-10 min. i dłuższy niż 15-20 min.

4

Artyleryjskie wsparcie ataku będzie wykonywane z zasady systemem KZO na głębokość ugrupowania bojowego pierwszego rzutu nieprzyjaciela, to znaczy na głębokość 1-1,5 do 2 km.

Artyleryjskie zabezpieczenie walki DZ o opanowanie i utrzymanie rubieży zadania dnia będzie wykonywane przez prowadzenie ognia na przygotowane rejonny ognia zesłanego, odcinki ognia uśrednionego oraz odcinki stałego ognia zapierowego; ogień prowadzi się z zasady na wzmacnianie czołgów i piechoty zmotoryzowanej.

Etatowa artyleria i moździerze pułków zmechanizowanych przesuwa się bezpośrednio w ugrupowaniu bojowym piechoty i wspiera ją piechotę zmotoryzowaną oraz czołgi towarzysząc jej ogniem i sprzętem.

Przez cały czas walki artyleria esłania ugrupowanie bojowe dywizji zmechanizowanej przed uderzeniem lotnictwa nieprzyjaciela. Zadania bojowe na celu zabezpieczenie walki dywizji zmechanizowanej wykonuje artyleria we współdziałaniu z innymi rodzajami wojsk oraz lotnictwem.

5. Wyznaczenie środków artyleryjskich, potrzebnych do zabezpieczenia natarcia dywizji zmechanizowanej oraz wzmacnienie DZ artylerii.

A. Chcąc obliczyć ilość środków artyleryjskich potrzebnych do artyleryjskiego zabezpieczenia walki dywizji zmechanizowanej w natarciu, należy wyjść z zakresu ^{zadań}, jakie będzie miała do wykonania artyleria w każdym konkretnym wypadku.

a/ Jeżeli przyjdzie, że najpóźniej na pozycji odwołów dywizyjnych będzie bronił się pułk piechoty nieprzyjaciela /drugi rzut dywizji piechoty/ wzmacniony dwoma dyonami artylerii, a odcinek jego obrony będzie wynosił do 6 km, wówczas może on stworzyć następujące nasycenie środkami na 1 km frontu:

- dział przeciwpancernych - nie licząc dział przeciwpancernych 57 mm, które będą rozmieszczone w rowach
- 3 /18:6/;
- okopanych czołgów /uwzględniając etatowe czołgi pułku/
- 3-4 /22:6/.
- moździerzy - 4 /24:6/;

- dział - 6 /36:6/, a więc jedna bateria;
- rowów ciągłych /1 bez przerw i dwa z przerwami/ o ogólnej długości 12 km, na jeden kilometr frontu - dwa kilometry rowów.

Dla jednoczesnego obozwładnienia tych środków obrony nieprzyjaciela potrzeba na 1 km odcinka przekroczenia następującą ilość artylerii i moździerzy:

- dla obozwładnienia siły żywej i środków ogniowych znajdującego się w rowach ciągłych pozycji odwodów dywizyjnych nieprzyjaciela /średnie norma obozwładnienia rowów ciągłych - 30 m na działo /moździerz/. 2000 : 30 = 67 dział i moździerzy;
- dla obozwładnienia 3 pojedynczych dział przeciwpancernych /na każde działo trzeba dwa własne działa/x/ - 6 dział;
- dla obozwładnienia 2-4 okopanych czołgów /na każdy czołg - do baterii/ - 6 - 16 dział,
- dla obozwładnienia 4 moździerzy nieprzyjaciela /półtora - dwukrotnie przewaga/ - 6 - 1 dział,
- dla obozwładnienia jednej baterii artylerii nieprzyjaciela trzy baterie własne czyli 12 dział.

Razem trzeba średnio do 900 i więcej dział i moździerzy na 1 km odcinka przekroczenia.

W wypadku, jeżeli nieprzyjacieli zorganizuje na pozycji odwodów dywizyjnych obronę opartą na systemie plutonowych punktów oporu, punkty te będą się obozwładniać wychodząc z założenia, że każdy plutonowy punkt oporu może mieć szerokość do 300 m; głębokość do 200 m czyli może zajmować powierzchnię do 6 ha.

Przyjmując średnio 1 działo dla obozwładnienia 0,5 ha, - dla obozwładnienia plutonowego punktu oporu trzeba 12 dział, czyli jeden dywizjon.

Jeżeli pułk piechoty nieprzyjaciela będzie bronił się na froncie do 6 km - na jednym kilometrze frontu - trzeba będzie obozwładnić 4,5 punktu oporu co wymaga 54 dział i moździerzy; oprócz tego dla obozwładnienia pojedynczych dział, okopanych czołgów, baterii artylerii i moździerzy konieczne jest /jak obliczono wyżej/ posiadanie 30-42 dział i moździerzy. Zatem ogólnie dla obozwładnienia nieprzyjaciela trzeba w tym wypadku 80 i więcej dział i moździerzy.

x/ faktycznie dla zwalczania każdego działka npla ogniem z ukrytych 100 trzeba 4 własne działa. Jednakże biorąc pod uwagę, że część pojedynczych dział npla będzie zwalczana ogniem ze wzrostu, można przyjąć średnio do zwalczania jednego działka npla trzeba dwa własne działa

Z powyższego wynika, że dla artyleryjskiego zabezpieczenia oraz obsadzenia obrony nieprzyjaciela na pozycji odwodów dywizyjnych podczas wprowadzenia do walki dywizji zmechanizowanej trzeba średnio - w wypadku gdy nieprzyjaciel zorganizuje opartą o system rowów ciągłych i łączących - do 100 i więcej dział i moździerzy, natomiast w wypadku, gdy nieprzyjaciel zorganizuje obronę opartą na systemie plutonowych punktów oporu - 30 i więcej dział i moździerzy na 1 km frontu.

- b/ W wypadku przełamania drugiego pasa obrony przez dywizję zmechanizowaną z marszu potrzeby w zakresie artylerii będą zależne w każdym konkretnym wypadku przede wszystkim od ilości, rodzaju i stanu moralnego wojsk nieprzyjaciela broniących drugiego pasa i struktury obrony nieprzyjaciela na drugim pasie ze względu na to, że istnieje cały szereg możliwości obsadzenia drugiego pasa przez nieprzyjaciela: /załogi bezpieczeństwa, lekki pułk rozpoznawczy, część dywizji pancernej lub dywizji piechoty, w wypadku jeśli nieprzyjaciel główne siły swego rzutu użył do wykonania kontrataku itd /ilość zadań jakie będzie miała do wykonania artyleria, będzie w każdym wypadku inna, różna więc będzie ilość artylerii potrzebnej dla wykonania tych zadań. W przeciętnych warunkach artyleria dywizji zmechanizowanej we współdziałaniu z lotnictwem winna te zadania wykonać.

- c/ Przy przełamaniu drugiego pasa obrony siłami dywizji zmechanizowanej po przygotowaniu w ograniczonym czasie /gdy nie udało się opanować go z marszu/, przełamanie będzie wykonane na wąskim odcinku o szerokości 2-3 km a z uwzględnieniem zabezpieczenia skrzydeł 3-4 km.

W wypadku jeśli baon piechoty zmotoryzowanej nieprzyjaciela będzie siałował obronę na odcinku 2 km artyleria będzie musiała obsadzić jednocześnie 6 plutonowych punktów oporu nieprzyjaciela na 1 km frontu - na pierwszej pozycji, na co trzeba 6 dyonów, czyli 72 działa. /Przyjęto, że moździerze i pojedyncze czolgi nieprzyjaciela będą obsadzane w punktach oporu i część z nich będzie zwalczana ogniem na wprost/.

Ponadto artyleria będzie musiała zwaloczać artylerię nieprzyjaciela, przy czym zadanie to będzie wykonywać we współpracy z lotnictwem. Zakładając, że dla obrony drugiego pasa będzie użyta artyleria organiczna jednej dywizji, oraz około połowy korpusnej grupy taktycznej nieprzyjaciela, razem $72+24=96$ luf czyli 16 baterii $/96:6=16/$, oraz przyjmując, że połowę $/8/$ baterii będzie obokładnie lotnictwo, do obokładnienia przez artylerię pozostaną 2 baterie $/8:4/$ na 1 km frontu. Dla wykonania tego zadania trzeba użyć więc 2 dywizyj czyli 24 dział.

Ogółem trzeba będzie do 100 i więcej dział na jeden kilometr frontu, uwzględniając, iż część zadań w zakresie zwaloczenia nieprzyjaciela, a szczególnie jego artylerii i odcinków będzie wykonywać lotnictwo we współdziałaniu z artylerią.

Reasumując, dla artyleryjskiego zabezpieczenia wprowadzenia do walki dywizji zmechanizowanej trzeba 80 - 100 i więcej dział i moździerzy, a dla artyleryjskiego zabezpieczenia przechodzenia drugiego pasa na wąskim odcinku przez dywizję zmechanizowaną po przygotowaniu w ograniczonym czasie do 100 i więcej dział i moździerzy na 1 km odcinka przechodzenia.

B. Po obliczeniu niezbędnego nasycenia artylerią potrzebnego do zabezpieczenia natarcia dywizji zmechanizowanej przedziwno do ustalenia ilości artylerii, która może zabezpieczyć walkę dywizji zmechanizowanej w poszczególnych jej etapach.

a/ Artyleryjskie zabezpieczenie wprowadzenia do walki dywizji zmechanizowanej wykonuje większość artylerii korpusu armijnego oraz część artylerii ze szczebla armii; organizacją i wykonaniem kieruje dowódca artylerii korpusu.

W artyleryjskim zabezpieczeniu wprowadzenia do walki dywizji zmechanizowanej przeciętnie może wziąć udział następująca ilość artylerii do ognia pośredniego z podgrupy, AGA, KGA i dywizji piechoty pierwszego pułku korpusu;

podgrupa AGA	- 4	- 6 dywizyj = 48	- 72 lufy
KGA	-	6 dywizyj = 6	" lufy
artylerii Dł 1-go pułku dywizji	- 8	-	-

łącznie

- dla 12 dywizji = 96-144 lufy^{x/}

Razem: 216 - 288 luf.

Dla zabezpieczenia wprowadzenia do walki dywizji zmecchanizowanej, przyjmując odciłek przełamania 3-4 km i średnie nasycenie artylerią 100 luf na km frontu, trzeba 300-400 luf, a zatem dla uzyskania tej ilości luf, trzeba będzie użyć też artylerii dywizji zmecchanizowanej: ^{xx/}

DGA dywizji zmecchanizowanej - 2 - 3 dyony - 24 - 36 luf

dwie PGA pułków zmecchaniz. 1-go rzutu - 4 - 6 dyonów 48-72 lufy

PGA pułku drugiego rzutu - 2 dyony - 24 lufy

Razem: 96 - 132 lufy.

Ogółem w artyleryjskim zabezpieczeniu wprowadzenia DZ do walki może wziąć udział przeciętnie /216-288/+ /96-132/= 312-420 luf co da nasycenie /312-420 luf/: /3-4 km/= około 100 luf na km frontu, potrzebnych dla zabezpieczenia przełamania przez dywizję zmecchanizowaną pozycji odwodów dywizyjnych nieprzyjaciela.

W wypadku jeśli z artylerii ze szczebla korpusu, armii lub z artylerii dywizji piechoty pierwszego rzutu może wziąć udział mniejsza ilość dyonów, względnie jeżeli jest wymagane większe nasycenie artylerią dla zabezpieczenia dołamania głównego pasa obrony przez dywizję zmecchanizowaną, można użyć dla wykonania ognia zaplanowanych moździerze pułków zmecchanizowanych pierwszego rzutu w ilości 34 moździerze/. Nie liczone moździerze baonów zmecchanizowanych znajdujących się w drugim rzucie/.

- b/ W wypadku przełamania drugiego pasa obrony nieprzyjaciela z marszu udział w walce będzie brać przede wszystkim artyleria do ognia na wprost i moździerze pułków zmecchanizowanych pierwszego rzutu oraz poszczególne baterie, ewentualnie dyony ze składu grup artylerii w miarę gotowości.

Obliczając ilość artylerii z dywizji piechoty pierwszego rzutu jaka może zabezpieczyć wprowadzenie do walki DZ, wzięte pod uwagę, że przeciętnie dywizja piech. będzie posiadać 12-15 dyonów a więc dwie dywizje 27 dyonów. Z nich 2 będącym podporządkowanym baonem 1-go rzutu, a 1/3 - 1/2 będzie w ruchu, a zatem tylko część tej artylerii będzie mogła zabezpieczyć walkę o dołamanie głównego pasa obrony.

Zagadnienie wzmożenia DZ artylerią będziemy omawiać w dalszej części tego rozdziału.

Oprócz tego na korzyść dywizji zmocchania mogą może działać część artylerii z AGA. AGA oraz ewentualnie dywizji piechoty pierwszego rzutu w miarę zasięgu sprzętu.

6/ Podczas przekazywania drugiego pasa obrony nieprzyjaciela przez dywizję zmocchanioną, po przygotowaniu w ograniczonym czasie może wziąć udział:

z dywizji zmocchanioną:

- oddziały trzech pułków zmocchanionych - 159
 - artyleria i oddziały ze składu grup art. DZ - 96-150
- lufy
- razem: 249-105 luf.

Ponieważ przy przeciętnym nasyceniu 100 luf na jeden kilometr frontu i szerokości odcinka przełamania 4 km potrzeba 200-400 luf brakuje 200-400 / 249-105 = 51-115 luf dla otrzymania potrzebnego nasycenia. Tę ilość artylerii uzyskuje się przez użycie odpowiedniej ilości dywizji z AGA, podgrupy AGA oraz ewentualnie artylerii ze składu dywizji piechoty pierwszego rzutu w zależności od położenia.

W każdym konkretnym wypadku skłosa artylerii i korpusu, używanej dla wykonania różnego rodzaju zadań mających na celu artyleryjskie zabezpieczenie działań dywizji zmocchanioną, ustala i planuje zawczasu dowódca korpusu armijnego.

Dowódca artylerii korpusu armijnego winien w swoich zarządzeniach określić, jaka artyleria zostanie użyta dla zabezpieczenia walki dywizji zmocchanioną oraz jakie zadania będzie wykonywała na jej korzyść.

7/ Wzmocnienie dywizji zmocchanioną artylerią będzie zależało od:

- zadania jakie otrzymała DZ;
- stanu i rozmieszczenia taktycznych i operacyjnych oddziałów npla;
- położenia i charakteru rubieży i pozycji obrony nieprzyjaciela;
- charakteru działań nieprzyjaciela, jego stanu ilościowego i jakościowego;
- stanu moralnego wojsk nieprzyjaciela;
- charakteru terenu i kierunku zagrożenia przez czołgi npla;
- sąsiadów, ich oddziały i zadań przez nich wykonywanych;
- ilości i rodzaju statkowej artylerii dywizji zmocchanioną;

- ilości i rodzaju artylerii wzmocnienia III.

W celu zabezpieczenia walki dywizji zmechanizowanej, trzeba stworzyć PGA dla dwóch pułków pierwszego rzutu dywizji zmechanizowanej w składzie 2-3 dyonów, PGA pułku drugiego rzutu /2 dyony i DGA - 3-4 dyonów; satym ogólnie dla dywizji zmechanizowanej potrzeba 9-12 dyonów. Wobec tego, że dywizja zmechanizowana ma w swym składzie etatowym 5 dyonów, należy jej przydzielić 4-7 dyonów, czyli około 1-2 pułków artylerii. Artylerię tę należy przydzielić do dywizji zmechanizowanej jeszcze przed rozpoczęciem walki, celem utworzenia grup artylerii w dywizji zmechanizowanej.

Podczas Wielkiej Wojny Narodowej zawsze gdzie tylko pozwalały na to warunki dążono do scentralizowanego użycia artylerii. Zasada centralizacji wyraża się między innymi w utworzeniu grup artylerii, dających możliwość najszybszego wykonania ześrodkowanego i zmasewanego ognia artylerii w walce.

Organizacja grup winna odpowiadać w każdym wypadku zadaniom bojowym, warunkom terenowym oraz zaspakajać potrzeby w zakresie dowodzenia artylerią w czasie walki, ciągłego wsparcia dywizji zmechanizowanej i ciągłego współdziałania.

Grupy organizuje się w okresie przygotowania natarcia. Tworzy się pułkowe grupy artylerii dla pułków pierwszego rzutu i pułku drugiego rzutu oraz DGA. W wypadku jeśli dywizja zmechanizowana otrzymała dostateczną ilość artylerii można zorganizować pułkową grupę artylerii także dla pułku czołgów; w przeciwnym wypadku należy podporządkować temu pułkowi w czasie walki artylerię ze składu PGA pułków zmechanizowanych lub dywizyjnej grupy artylerii, w zależności od położenia. Ponadto organizuje się artyleryjski odwód przeciwpancernej dywizji zmechanizowanej i podgrupę korpusnej artylerii przeciwlotniczej /dla dywizji zmechanizowanej/.

Skład poszczególnych grup /jeśli chodzi o rodzaj sprzętu/ zależy od ilości i rodzaju środków artyleryjskich, ugrupowania bojowego i zadań dywizji zmechanizowanych. W skład pułkowych grup mogą wchodzić dyony moździerzy i dyony haubic oraz /jeśli jest odpowiednia ilość artylerii rakiетowej/ dywizyjony artylerii rakiетowej.

Dywizyjna grupa będzie składać się zazwyczaj z dywizjonów haubic i artylerii rakiętowej. Jeśli dywizja zmechanizowana dysponuje ciężką artylerią, wejdzie ona, z reguły, w skład dywizyjnej grupy artylerii.

Grupy artylerii organizuje się zarówno z artylerii/organicznych jak i artylerii i oddziałów przydzielonych do dywizji zmechanizowanej. Artylerii pułkowej i baonowej nie włącza się do składu grup.

W skład pułkowej grupy artylerii wchodzi artyleria i oddziały przydzielone do pułku zmechanizowanego. Dywizyjną grupę artylerii tworzy się dla wzmocnienia ognia pułkowych grup artylerii i zwiększenie ognia na korzyść walki dywizji zmechanizowanej.

Artyleryjski odwód przeciwpancerny dywizji zmechanizowanej tworzy się z artylerii przeciwpancernej przydzielonej do dywizji zmechanizowanej; zazwyczaj dywizja zmechanizowana otrzyma jeden papplet. W wypadku jeśli do dywizji zmechanizowanej nie przydzielili się artylerii przeciwpancernej dywizja zmechanizowana winna stworzyć artyleryjski odwód przeciwpancerny kosztem etatowych środków przez dywizji zmechanizowanej, włączając do artyleryjskiego odwodu przeciwpancerne - jeden baon SU /w wyjątkowych wypadkach dwa baony

Podgrupę korpusnej grupy artylerii przeciwlotniczej dla dywizji zmechanizowanej tworzy się z etatowego papletu dla dywizji zmechanizowanej i ze środków wzmocnienia; dywizja zmechanizowana zostanie wzmocniona zazwyczaj jednym papletem.

Jeśli korpus armijny posiada od owiednią ilość artylerii przeciwpancernej i artylerii przeciwlotniczej wzmocnia on dywizję zmechanizowaną artylerią przeciwpancerną i artylerią przeciwlotniczą, jeszcze przed rozpoczęciem natarcia; w przeciwnym wypadku i środki te zostaną podporządkowane dywizji zmechanizowanej już w toku walki ze środków wzmocnienia dywizji piechoty pierwszego rzutu korpusu armijnego. Zazwyczaj zmiana pod orządowania następuje po opanowaniu pozycji odwodów dywizyjnych głównego pasa obrony nieprzyjaciela; należy jednak podkreślić, że planowanie zmiany podporządkowania i organizację współdziałania przeprowadza się jeszcze w okresie przygotowania natarcia.

4. Cechy szczególne organizacji i planowania artyleryjskiego zabezpieczenia natarcia dywizji wzmocnionej /II-go rzutu korpusu armijnego/ w okresie przygotowania natarcia.

Organizacja i planowanie artyleryjskiego zabezpieczenia natarcia DZ jako drugiego rzutu KA posiada szereg cech szczególnych; wpływają na to następujące czynniki:

- DZ jest związkem szybkim, którego wprowadzenie do walki ma dać w wyniku poważny wzrost tempa natarcia KA;
- DZ wchodzi do walki w okresie, kiedy najsilniejszy opór nieprzyjaciela w głównym pasie został już zakamany;
- DZ musi się rozwijać w terenie świeżo zdobytym przez dywizję pierwszego rzutu, a sytuacją, która zaistnieje w momencie wprowadzenia jej do walki nie zawsze uda się trafnie przewidzieć;
- DZ po dołamaniu głównego pasa obrony wspólnie z dywizjami pierwszego rzutu w jak najszybszym tempie przebić się do jego drugiego pasa i przekamnąć wiana go z marszu;
- ze względu na wysokie tempo natarcia DZ, będzie ona bardzo często walczyć w poważnym oddaleniu od pozostałych sił KA, a więc i od większości artylerii KA;

W związku z powyższym artyleryjskie zabezpieczenie natarcia DZ musi być tak organizowane i planowane aby:

- umożliwić DZ dołamanie głównego pasa bez potrzeby rozwijania wszystkich jej sił oraz jak najwcześniejsze przejście do pościgu w kierunku drugiego pasa bez straty czasu na zwijanie jej środków wsparcia ogniowego;
- zapożnić - planowane wsparcie ogniowe oddziałów DZ w czasie walki między głównym a drugim pasem obrony, przy możliwie jak najmniejszym wykorzystaniu o nią artylerii DZ, przez co zapożni się najlepsze warunki dla przekamnięcia przez DZ drugiego pasa z marszu;
- zapewnić odpowiednią, niezbędną siłę ognia przy przekamywaniu przez DZ drugiego pasa z marszu włącznie po przygotowaniu w ograniczonym czasie;
- przez cały czas natarcia silnie zabezpieczyć strażnicę DZ.

Organizacja i planowanie artyleryjskiego zabezpieczenia natarcia DZ, jako drugiego rzutu KA, jest obowiązkowa dowódcy i sztabu artylerii KA. Wpływa to na organizację, która wymienione zostały powyżej.

Artyleryjskie zabezpieczenie natarcia DZ, jako drugiego rzutu KA, jest składową częścią natarcia artyleryjskiego KA, albowiem od momentu wprowadzenia DZ do walki, wszystkie siły KA są bezpośrednio zaangażowane w walkę i wymagają odpowiedniego artyleryjskiego zabezpieczenia. Artyleryjskie zabezpieczenie natarcia DZ należy więc traktować w ścisłym powiązaniu z artyleryjskim zabezpieczeniem natarcia KA jako całość.

Organizacja i planowanie artyleryjskiego zabezpieczenia natarcia DZ, jako drugiego rzutu KA obejmuje następujące główne zagadnienia:

- artyleryjskie wzmocnienie DZ i organizacja grup;
- artyleryjsko-lotnicze rozpoznanie dla potrzeb artylerii zabezpieczającej natarcie DZ;
- artyleryjska osłona plot DZ w rejonie wyczekiwania, w toku przemarszu z rejonu wyczekiwania do rubieży wprowadzenia do walki i w czasie walki DZ;
- natarcie artyleryjskie w zakresie zabezpieczenia działkań DZ;
- przesunięcie i rozwinięcie grup artylerii DZ dla zabezpieczenia wejścia do walki DZ i w toku walki DZ;
- obrona ppanc DZ środkami artylerii;
- dowodzenie artylerią zabezpieczającą natarcie DZ;
- zabezpieczenie w amunicję.

Towarzysze zagadnienia, są rozwiązywane przez dowódcę i sztab artylerii KA, jako część ogólnego planu użycia artylerii w natarciu KA i znajdują odbicie już w referacie dowódcy artylerii KA.

Rozwiązanie tych zagadnień musi być poprzedzone analizą zadania i oceną położenia przeprowadzoną z punktu widzenia artyleryjskiego zabezpieczenia natarcia DZ. Podstawą do pracy dowódcy i sztabu artylerii KA będą:

- zadanie KA i decyzja dowódcy KA,
- zadanie DZ,
- rozkaz bojowy względnie zarządzenia dowódcy artylerii armii
- dane z rozpoznania

Dowódca korpusu zatwierdzając /po wniesieniu ewentualnych poprawek/ propozycje dowódcy artylerii KA w zakresie artyleryjskiego zabezpieczenia natarcia KA stwarza faktycznie podścisły do wprowadzenia w życie decyzji odnośnie użycia artylerii i organizacji działania w tym i dla zabezpieczenia natarcia DZ.

Zagadnienie wzmocnienia artylerią DZ zostanie rozwiązane w analogiczny sposób jak w stosunku do DP pierwszego rzutu. Artyleryjskie środki przydzielone do DZ zostaną określone w rozkazie dowódcy KA i dowódcy artylerii KA.

W wypadku, gdy część środków wzmocnienia DZ ma być jej podporządkowana dopiero w toku walki, w rozkazie dowódcy artylerii KA musi zostać szczegółowo określone:

- w jakim momencie /w/g sytuacji taktycznej/ zostanie dokonane podporządkowanie;
- w jakim rejonie ma się ześrodkować dany oddział artylerii w celu podporządkowania się DZ,
- kiedy ma się zameldować u dowódcy artylerii DZ dowódcą oddziału artylerii, który ma być podporządkowany w toku walki,

Dowódca artylerii i sztab artylerii KA planując zmianę podporządkowania artylerii na korzyść DZ winni uwzględnić szereg czynników z których najważniejsze są:

- zmianę podporządkowania części artylerii na korzyść DZ, należy z reguły dokonywać kosztem DP pierwszego rzutu;
- należy przewidywać odebranie części artylerii z tej DP pierwszego rzutu KA, która zgodnie z przewidywaną sytuacją na polu walki w momencie dokonywania zmiany podporządkowania, będzie odgrywać w korpusie stosunkowo mniejszą rolę;
- pod żadnym warunkiem nie wolno podporządkować artylerii ppanc z tej DP pierwszego rzutu na którą można wyjść kontratak DPanc nieprzyjaciela;
- oddział artylerii który ma być podporządkowany DZ w toku walki, winien w całości wchodzić w skład jednego elementu ugrupowania bojowego /grupy AOPpanc/;
- o zmianie podporządkowania na polu walki winni być zawiadomieni, jeszcze w okresie przygotowawczym:
 - dowódca DP do którego dany oddział artylerii został przydzielony w okresie przygotowawczym, -
 - dowódca DZ i dowódca artylerii DZ;
 - dowódca oddziału artylerii, który podlega zmianie podporządkowania.

Dowódca KA winien ustalić szczegółowo skład taktycznych grup artylerii DZ. Wiąże się to z zasadą wykorzystania zorganizowanych grup artylerii DZ, na okres artyleryjskiego przygotowania ataku, w ramach DGA DP pierwszego rzutu i KGA.

Poszczególne grupy artylerii DZ występują w takim wypadku jako artyleria wsparcia i konkretny ich skład musi zostać określony w rozkazie bojowym dowódcy KA. Jak wynika z powyższego zagadnienie organizacji grup DZ musi być w pełni rozwiązane na szczeblu KA, do momentu stawiania zadań przez dowódcę KA.

Rozpoznanie artyleryjskie i lotnicze dla potrzeb artylerii

zabezpieczającej natarcie DZ będzie wykonywane zgodnie z planem rozpoznania sztabu KA i sztabu artylerii KA. Celem tego rozpoznania będzie:

- ustalenie:
 - systemu obrony trzeciej pozycji;
 - rozmieszczenie odwołów /drugich rzutów/, szczególnie RPanc nieprzyjaciela;
 - rozbudowy pozycji pośrednich, względnie oddzielnych punktów oporu między pasami oraz stopnia ich obsadzenia;
 - rozbudowy i system obrony drugiego pasa obrony nieprzyjaciela na całą jej głębokość.
- wykonanie fotoplanów rejonu obejmującego - rejon nowych ISO artylerii zabezpieczającej wprowadzenie do walki DZ, rubież wprowadzenia do walki DZ i trzecią pozycję obrony npla;
- drugi pas łącznie z rubieżą rozwinięcia artylerii zabezpieczającej przekamanie.

Jak z powyższego wynika, rozpoznanie dla potrzeb artylerii zabezpieczającej natarcie DZ charakteryzuje się tym, że w zasadzie może być wykonane w okresie przygotowawczym tylko przy wykorzystaniu lotnictwa; taki poważny czynnik rozpoznania jako obserwacja z PO nie może wchodzić w rachubę.

Ze względu na to, że planowanie ogniowe artyleryjskiego zabezpieczenia natarcia DZ wykonuje się w ramach planu natarcia artyleryjskiego KA dane z rozpoznania, o których mowa była wyżej, winny być dostarczone jednocześnie z pozostałymi danymi, niezbędnymi dla planowania natarcia artyleryjskiego KA.

Na okres natarcia, plan rozpoznania sztabu artylerii KA winien przewidywać zadania w celu systematycznego uaktualnienia danych ustalonych w okresie przygotowawczym. W tym okresie artyleria zabezpieczająca natarcie DZ będzie już mogła szeroko wykorzystywać dane z rozpoznania przy pomocy obserwacji naziemnej.

Organizacja i planowanie artyleryjskiej ochrony plot DZ obejmuje

osłonę DZ - w rejonie wyczekiwania;

- w czasie przełamania z rejonu wyczekiwania do rubieży wprowadzenia do walki i na samej rubieży;
- w toku walki DZ.

DZ w rejonie wyczekiwania, swoimi najważniejszymi elementami są: notać będzie zwykle powierzchnię nie przekraczającą 20 km².

Zo względu na to, że rejon wyczekiwania znajduje się na rubieżą rozwinęcia pierwszego rzutu KA, która jest z reguły silnie osłaniana z powietrza oraz ze względu na możliwość skrytego rozmieszczenia oddziałów DZ, należy przyjąć, że gęstość 2-3 dział na 1 km² osłanianej powierzchni /w tym jedno dział 3X/ wystarczy dla skutecznej osłony DZ. W ten sposób dla osłony DZ w rejonie wyczekiwania należy dysponować około 40-50 średnio 50 działami. Uwzględniając 30 dział 1K oraz innych DZ, dla zorganizowania odpowiednio silnej podgrupy artylerii plot należy dodatkowo wydzielić minimalnie jeden pułk średnio-kalibrowy /50+15=45 dział/.

Planując rozmieszczenie podgrupy artylerii plot DZ, szczególnie jej pułku średniokalibrowego, sztab artylerii KA winien uwzględnić konieczność powiązania ogniowego z artylerią plot osłaniającą pierwszy rzut KA a także jak najlepsze warunki osłony wyznaczonej kolumn DZ z rejonu wyczekiwania.

Organizacja artyleryjskiej osłony plot kolumn DZ w toku przełamania z rejonu wyczekiwania do rubieży wejścia do walki i w toku rozwijania się jest zgodnieniem złożonym. Kolumny DZ jak gdyby wtłaczają się w ugrupowanie bojowe pierwszego rzutu KA i dlatego nie można osłony DZ odwracać od osłony całego KA.

DZ w czasie marszu w kolumnach i w toku rozwijania się do walki jest szczególnie wrażliwa na uderzenie lotnictwa nieprzyjaciela i dlatego na całej trasie przełamania winna być czynna silna osłona plot.

Organizacja i planowanie tej osłony w okresie przygotowawczym przez dowódcę i sztab artylerii KA polega na:

- takim rozmieszczeniu KGA Plot, szczególnie jej średniokalibrowego szeregu, aby zapewnić wykonanie nad marszrutami nieprzerwanego kilkuwarstwowego ognia artylerii plot na pułapach niskich, średnich i wysokich;

- zadania ogniowe dotyczące nawąki ogniowej przy wprowadzeniu do walki DZ należy w pierwszej kolejności przydzielać K&A i artylerii dywizji pierwszego rzutu, a dopiero w ostatniej kolejności artylerii DZ;
 - do wykonania KZO dla wsparcia ataku trzeciej pozycji nie należy włączać artylerii DZ;
 - zadania ogniowe w zakresie wykonywania ogni zmasowanych oraz ogni ześrodkowanych dla zabezpieczenia natarcia DZ w terenie między pierwszym i drugim pasem należy tylko w wypadkach najbardziej niezbędnych przydzielać artylerii DZ; powyższe spowodowane jest tym, że artyleria DZ winna po przełamaniu trzeciej pozycji, niezwłocznie podążać za oddziałami tak, że do wykonania planowanego ognia między pasami musiałaby się rozwijać; w tych warunkach planowy ogień mógłby być wykonany nie wcześniej aniżeli pół godziny od momentu otrzymania rozkazu, a ponadto nastąpiłoby poważne opóźnienie w podejściu artylerii pod drugi pas dla zabezpieczenia przełamania go z marszu;
 - dla wykonania nawąki ogniowej poprzedzającej atak z marszu drugiego pasa obrony nieprzyjaciela należy przydzielić ogień wyłącznie podgrupa A&A, K&A i ewentualnie D&A DP z tym jednak, że brać pod uwagę należy tylko tę artylerię, która zgodnie z przewidywanym planem walki będzie zawczasu rozwinięta; obserwatorzy tej artylerii muszą być skierowani do czołowych oddziałów DZ; dla wykonania zadań w ramach ogni zmasowanych ześrodkowanych w głębi drugiego pasa, których wykonanie aktualne będzie w czasie nie krótszym aniżeli 30 minut od początku ataku z marszu można i należy wyznaczyć artylerię DZ;
 - ze względu na szerokie wykorzystanie ^wdziałania lotnictwa na korzyść DZ; podział i uzgodnienie zadań ogniowych między artylerią i lotnictwem zabiera przy planowaniu szczególne znaczenia. Poza tymi cechami szczególnymi, planowanie ogniowe dla zabezpieczenia natarcia DZ nie odbiegało od ogólnych zasad.
- Reasumując, zgodnie z zadaniami jakie stoją przed DZ, w planie natarcia artyleryjskiego KA i załączonym do niego szkicu ognia powinny być ujęte następujące zadania ogniowe:
- na czas wykonania zadania bliższego przez DZ:

- nawała ogniowa na trzecią pozycję obrony nieprzyjaciela;
- KZO na głębokość 1-1,5-2 km;
- ognie zmasowane i ześrodkowane w celu torowania drogi oddziałom DZ do drugiego pasa, odpierniania kontrataków /przeciwuderzeń/ odwołów nieprzyjaciela i osłony skrzydeł DZ;
- na czas wykonania zadania następnego DZ:
 - dla zabezpieczenia wykonania ataku z marszu drugiego pasa:
 - nawała ogniowa na ważne obiekty obrony drugiego pasa,
 - ognie zmasowane i ześrodkowane w głębi drugiego pasa,
- dla zabezpieczenia wykonania ataku drugiego pasa po przygotowaniu w ograniczonym czasie:
 - nawała ogniowa na pasę głębokość drugiego pasa,
 - KZO na głębokość 1,5-2 km
 - ognie zmasowane i ześrodkowane w głębi drugiego pasa,
- na czas wykonania zadania dnia:
 - ognie zmasowane i ześrodkowane dla opierania kontrataków /przeciwuderzeń/ i dla obezwładnienia oddzielnych ośrodków oporu;
 - system ogni obronnych dla zabezpieczenia utrzymania opanowanej rubieży zadania dnia.

Wszystkie powyższe zadania podzielone są w planie natarcia artyleryjskiego między wykonawców do szczebla dywizji, KGA /i AGA/ włącznie. Najważniejsza ZO w systemie ogni ześrodkowanych i pancernych przydziela się dwu i więcej wykonawców.

Planowanie ogniowe w estabie artylerii DZ polega w zasadzie na podziale zadań ogniowych między PGA i DGA oraz na doplanowaniu dodatkowych zadań ogniowych na podstawie szczególnych zadań dowódcy DZ.

Planowanie przeszczepów artylerii KA przesuwać artylerii w ramach zabezpieczenia natarcia DZ obejmuje:

- wyznaczenie rejonów SO i dróg przemarszu dla artylerii, która na zabezpieczenie z nowych SO wprowadza się do walki DZ;
- ustalenie początku i kolejności przesunięć tej artylerii oraz określenie terminu gotowości artylerii na nowych SO w stosunku do "G";
- Ustalenie rejonu SO dla KGA na całej głębokości zadania dnia KA oraz rejonu SO dla artylerii DZ i DP pierwszego rzutu przy przelatywaniu drugiego pasa po przygotowania w ograniczonym czasie oraz

- takim planowaniem przesunąć podgrup dywizyjnych, aby główna masa artylerii plot KA, w czasie zbliżania się kolumn DZ do rubieży wprowadzenia do walki, była skupiona na kierunku działania DZ.

Centralne planowanie przesunięć podgrup, wynikające z samej istoty wykorzystania artylerii plot w walce, sprzyja zapewnieniu szczególnie silnej osłony DZ w okresie jej rozwijania się do walki, kiedy na rubieży wprowadzenia do walki DZ następują ogromne zagęszczenie sił żywych i techniki bojowej.

Odnosnie podgrupy DZ, sztab artylerii planuje wyłącznie przesunięcie sprzętu średniokalibrowego, gdyż artyleria plot małokalibrowa posuwać się będzie w kolumnach marszowych DZ bateriami / plutonami / zgodnie z decyzją dowódcy DZ w gotowości do bezpośredniej osłony kolumn przed uderzeniami lotnictwa npla działającego na niskich pułapach.

W okresie przemarszu DZ z rejonu wyczekiwania do rubieży wprowadzenia do walki szczególną rolę odgrywa współdziałanie artylerii plot z lotnictwem ^{wyżłiyskim} plot. Elementy tego współdziałania / sygnały, znaki umówiono / zostaną z reguły ustalone na szczeblach operacyjnych; obowiązkiem sztabu artylerii KA jest dopilnowanie, aby one zostały doprowadzone do oddziałów artylerii plot. Tym ostatnim zagadnieniem zajmuje się bezpośrednio dowódca i sztab NGA Plot w oparciu o zarządzenie zastępcy ^{dóy} armii do spraw artylerii plot.

Na czas wykonywania przez DZ zadań bojowych, do zadania dnia włącznie zcentralizowanie planowania artyleryjskiej osłony plot DZ przez sztab artylerii KA dotyczyć będzie tylko dwóch momentów: ataku drugiego pasa siłami KA po przygotowaniu w ograniczonym czasie, oraz walki o utrzymanie rubieży osiągniętej w wyniku wykonania zadania dnia. Dla pozostałych okresów walki DZ artyleryjską osłonę plot planuje sztab artylerii DZ. W wyniku organizacji i planowania artyleryjskiej osłony plot tak w sztabie artylerii KA jak i DZ opracowuje się następujące dokumenty:

- plan artyleryjskiej osłony plot ze szkicem;
- plan przesunięć artylerii plot;
- zarządzenie do organizacji artyleryjskiej osłony plot.

Plan artyleryjskiej osłony plot oraz szkic opłot są dokumentami wewnętrznymi sztabu i będą wykorzystane przez wydział specjalny KA /DZ/ przy sporządzeniu planu opłot; sztab artylerii KA /DZ/ sporządza na podstawie tych dokumentów zarządzenia, które przesyła podwładnym.

Planowanie ogniowe dla zabezpieczenia natarcia DZ jest podstawowym zagadnieniem artyleryjskiego zabezpieczenia natarcia DZ. Wykonywane jest ono przez sztab artylerii KA, przy tym z reguły przy udziale sztabu artylerii DZ.

Planowanie ogniowe zabezpieczenia natarcia DZ znajduje odzwierciedlenie w planie natarcia artyleryjskiego KA; szkic ognia artylerii KA dla zabezpieczenia wprowadzenia do walki DZ, wykonuje się jako ~~składnik~~ oddzielny dokument. Podstawę do planowania ogniowego stanowią:

- decyzja dowódcy KA i zadania postawione DZ,
- wyciąg z planu natarcia artyleryjskiego armii,
- zadania dowódcy KA dla artylerii,
- dane z rozpoznania obrony nieprzyjaciela szczególnie na trzeciej pozycji i na drugim pasie;

możliwość ogniowe artylerii w związku z dopuszczalnym zużyciem amunicji.

Planowanie ogniowe dla zabezpieczenia natarcia DZ ma szereg cech szczególnych, wynikających z samego charakteru działania DZ z tego, że wszystkie zaplanowane ognie będą dotyczyły dopiero trzeciego okresu natarcia artyleryjskiego KA.

Oto ważniejsze z tych cech;

- przy planowaniu obczwładnienia sił żywych i środków ogniowych na trzeciej pozycji, na ewentualnej pozycji pośredniej i na drugim pasie należy stosować głębokość odcinków 150-200 m; jest to umotywowane trudnością zapewnienia takiej dokładności ognia jak przy obczwładnieniu pierwszej pozycji;
- znaczenie niższy przydział amunicji na trzeci okres natarcia artyleryjskiego, aniżeli na każdy z okresów poprzednich, spowoduje często ograniczenie powierzchni odcinków KZO do 4-ch ha; ~~jednak~~ jednak nie wyklucza to możliwości planowania odcinków KZO o powierzchni 6 ha;

- zadania ogniowe dotyczące nawąki ogniowej przy wprowadzeniu do walki DZ należy w pierwszej kolejności przydzielać K&A i artylerii dywizji pierwszego rzutu, a dopiero w ostatniej kolejności artylerii DZ;
 - do wykonania KZO dla wsparcia ataku trzeciej pozycji nie należy włączać artylerii DZ;
 - zadania ogniowe w zakresie wykonywania ogni zmasowanych oraz ogni ześrodkowanych dla zabezpieczenia natarcia DZ w terenie między pierwszym i drugim pasem należy tylko w wypadkach najbardziej niezbędnych przydzielać artylerii DZ; powyższe spowodowane jest tym, że artyleria DZ winna po przełamaniu trzeciej pozycji, niezwłocznie podążać za oddziałami tak, że do wykonania planowanego ognia między pasami musiałaby się rozwijać; w tych ~~wypadkach~~ ^{w warunkach} planowy ogień mógłby być wykonany nie wcześniej aniżeli pół godziny od momentu otrzymania rozkazu, a ponadto nastąpiłoby poważne opóźnienie w podejściu artylerii pod drugi pas dla zabezpieczenia przełamania go z marszu;
 - dla wykonania nawąki ogniowej poprzedzającej atak z marszu drugiego pasa obrony nieprzyjaciela należy przydzielić ogień wyłącznie podgrupa AGA, KGA i ewentualnie DGA DP z tym jednak, że brać pod uwagę należy tylko tę artylerię, która zgodnie z przewidywanym planem walki będzie zawczasu rozwinięta; obserwatorzy tej artylerii muszą być skierowani do czołowych oddziałów DZ; dla wykonania zadań w ramach ogni zmasowanych ześrodkowanych w głębi drugiego pasa, których wykonanie aktualne będzie w czasie nie krótszym aniżeli 30 minut od początku ataku z marszu można i należy wyznaczyć artylerię DZ;
 - ze względu na szerokie wykorzystanie ^wdziałania lotnictwa na korzyść DZ; podział i uzgodnienie zadań ogniowych między artylerią i lotnictwem zabiera przy planowaniu szczególnego znaczenia. Poza tymi cechami szczególnymi, planowanie ogniowe dla zabezpieczenia natarcia DZ nie odbiegało od ogólnych zasad.
- Reasumując, zgodnie z ~~zadaniami~~ ^{zadaniami} jakie stoją przed DZ, w planie natarcia artyleryjskiego KA i załączonym do niego szkicu ognia powinny być ujęte następujące zadania ogniowe:
- na czas wykonania zadania bliższego przez DZ:

- nawała ogniowa na trzecią pozycję obrony nieprzyjaciela;
- KZO na głębokość 1-1,5-2 km;
- ognie zmasowane i ześrodkowane w celu torowania drogi oddziałom DZ do drugiego pasa, odpierniania kontrataków /przeciwuderzeń/ odwołów nieprzyjaciela i osłony skrzydeł DZ;
- na czas wykonania zadania następnego DZ:
 - dla zabezpieczenia wykonania ataku z niższego drugiego pasa:
 - nawała ogniowa na ważne obiekty obrony drugiego pasa,
 - ognie zmasowane i ześrodkowane w głębi drugiego pasa,
 - dla zabezpieczenia wykonania ataku drugiego pasa po przygotowaniu w ograniczonym czasie:
 - nawała ogniowa na pasę głębokość drugiego pasa,
 - KZO na głębokość 1,5-2 km
 - ognie zmasowane i ześrodkowane w głębi drugiego pasa,
- na czas wykonania zadania dnia:
 - ognie zmasowane i ześrodkowane dla opierania kontrataków /przeciwuderzeń/ i dla obezwładnienia oddzielnych ośrodków oporu;
 - system ogni obronnych dla zabezpieczenia utrzymania opanowanej rubieży zadania dnia.

Wszystkie powyższe zadania podzielone są w planie natarcia artyleryjskiego między wykonawców do szczebla dywizji, KGA /i AGA/ włącznie. Najważniejsze ZO w systemie ogni ześrodkowanych i pancernych przydziela się dwu i więcej wykonawców.

Planowanie ogniowe w eskadry artylerii DZ polega w zasadzie na podziale zadań ogniowych między PGA i DGA oraz na doplanowaniu dodatkowych zadań ogniowych na podstawie szczególnych zadań dowódcy DZ.

Planowanie przesunąć artylerii KA przesunąć artylerii w ramach zabezpieczenia natarcia DZ obejmuje:

- wyznaczenie rejonów SO i dróg przemarszu dla artylerii, która na zabezpieczenie z nowych SO wprowadza się do walki DZ;
- ustalenie początku i kolejności przesunięć tej artylerii oraz określenie terminu gotowości artylerii na nowych SO w stosunku do "G";
- Ustalenie rejonu SO dla KGA na całej głębokości zadania dnia KA oraz rejonu SO dla artylerii DZ i DP pierwszego rzutu przy przełamywaniu drugiego pasa po przygotowaniu w ograniczonym czasie oraz

- po wykonaniu zadania dnia;
- ustalenie drogi dla przesunięcia KA.

Powyższe dane zawarte będą w planie przesunięć artylerii KA, który będzie się charakteryzował tym, że przesunięcie artylerii dla zabezpieczenia wprowadzenia do walki DZ będzie rozpracowane bardzo szczegółowo.

Oprócz planu sporządza się zwykle szkic przesunięć. Sztab artylerii DZ planuje przesunięcia artylerii DZ na podstawie wyciągu z planu otrzymanego ze sztabu artylerii KA. Przesunięcie artylerii DZ w celu pierwszego rozwinięcia rozpracowane jest ściśle według wyciągu z planu przesunięć artylerii KA, dalsze przesunięcia sztabu artylerii DZ planuje samodzielnie, na podstawie wytycznych dowódcy artylerii DZ. Myślą przewodnią tego planowania winno być zapewnienie rozwinięcia jak największej części artylerii dla zabezpieczenia ataku drugiego pasa z marszu.

Obrona przeciwpancerna DZ środkami artylerii KA Na szczeblu KA artyleryjska obrona ppano natarcia DZ nie może być wyłączone jako oddzielne zagadnienie; będzie ona częścią składową obrony ppano natarcia KA. W zakresie artyleryjskiej obrony przeciwpancernej dowódca KA winien ustalić kierunki zagrożenia przez broń pancerną wpla, określić zadania dotyczące wzbronienia kontrataków i ustalić kierunki działania i rubież rozwinięcia dla ACPyano KA.

Dowódca KA pobierając decyzję odnośnie tego zagadnienia wysłuchuje zazwyczaj propozycji dowódcy artylerii KA. Sztab artylerii KA, na podstawie zadań dowódcy KA i wytycznych dowódcy artylerii KA, planuje ogień dla wzbronienia kontrataków w tym i kontrataków DZano nieprzyjaciela oraz sporządza szkic i plan manewru ACPyano KA.

Na szczeblu DZ organizacja i planowanie artyleryjskiej obrony ppano przebiega analogicznie z tym, że sztab artylerii DZ opiera się na elementach planowania sztabu artylerii KA.

Planowanie zużycia amunicji jest w ramach organizowania i planowania artyleryjskiego zabezpieczenia natarcia DZ zagadnieniem podstawowym. Metoda kalkulacji zużycia amunicji dla artylerii DZ jest następująca: Zgodnie z podstawową zasadą kalkulacji zużycia amunicji na podstawie sprzętu 122mm haubic należy, biorąc pod uwagę omawiane zadanie artylerii DZ w ramach artyleryjskiego zabezpieczenia natarcia DZ, ustalić w przybliżeniu, jakie zada-

- 9 -

nie ogniowe może w ciągu natarcia DZ wykonać poszczególne dyony
172 mm hb.

W przybliżeniu będą to następujące zadania ogniowe:

- a/ w toku nawały ogniowej poprzedzającej wejście do walki DZ -
nawała ogniowa na cel o powierzchni 4-6 ha w ciągu 10-15 min.
- b/ w czasie walki DZ między pasami - /średnio na jeden dyon/
- jedno zgromadzenie ogniowe 5-cio ^{10 10}minutowe oraz do jednego
SOZ.
- c/ w toku przełamywania drugiego pasa z marszu - pierwsze zniszczenie
ognia z obserwacji oraz szeregowe ognie planowe - w sumie nawał
ogniowych 10-20 min. na powierzchnię od 4-6 ha.
- d/ w wypadku przełamywania drugiego pasa po przygotowaniu w ograniczo-
nym czasie:
 - 1-3 pięciominutowe nawały ogniowe w artyleryjskim przygotowa-
niu;
 - 10-15 minut nawał ogniowych w toku KZO.
- e/ w toku opanowywania a następnie utrzymywania rubieży lub
obiekta w taktycznej głębokości obrony podczas wykonywania
przez DZ zadania dnia:
 - 2-3 nawały ogniowe 5-cio minutowe oraz do jednego SOZ.

Przyjmując, zgodnie z Instrukcją Strzelania Artylerii,
zużycie amunicji w toku nawały ogniowej 5 pocisków na 1 ha
i minutę oraz przy wykonywaniu SOZ - 96 pocisków na dyon, można
ustalić następujące taktyczne normy zużycia amunicji w jednostkach
ognia: - 5-cio minutowa nawała ogniowa na cel o powierzchni
4-6 ha - 01 do 0,15 jo
- SOZ - 0,1 jo.

Ten sposób przeciętne zużycie amunicji dyonu haubicy 172mm
DZ wyniesie:

- w toku wykonywania zadania bliźszego przez DZ - 0,4 do 0,65
średnio 0,5 jo.
- w toku wykonywania zadania następnego przy powodzeniu ataku
z marszu - 0,2 - 0,6 średnio 0,4 jo.
- w toku wykonywania zadania dnia - 0,5 - 0,55 średnio 0,4 jo.
- w wypadku ataku drugiego pasa po przygotowaniu w ograniczonym
czasie, gdy atak z marszu nie miał powodzenia, trzeba będzie
zużyć dodatkową ilość amunicji - 04 - 0,9 średnio 0,65 jo.

Tak więc średnio zużycie amunicji przez artylerię DZ
od momentu wejścia DZ do walki do wykonania zadania dnia wyniesie:

- przy powodzeniu ataku z naruzu drugiego pasa - 1,3 jo.
- przy konieczności powtórzenia ataku drugiego pasa po przygotowaniu w ograniczonym czasie do 2 jo.

Te ilości amunicji są, naturalnie, orientacyjne - zbliżone do rzeczywistych potrzeb jakie mogą powstać w konkretnych warunkach.

W ciągu z planu natarcia artyleryjskiego armii dla KA określone będzie dopuszczalne zużycie amunicji na poszczególne okresy natarcia artyleryjskiego na działko / nożdzierz/, bez względu na to, czy wchodzi ono w skład D. pierwszego rzutu czy też DZ. Zwykle zużycie amunicji na pierwsze dzień walki wyniesie do 3 jo.

Zadaniem dowódcy artylerii KA, w ramach organizacji zabezpieczenia w amunicję, będzie przede wszystkim zaproponowanie dowódcy KA dopuszczalnego zużycia amunicji przez artylerię poszczególnych dywizji i KKA. W przeciętnych warunkach dla KA nacierającej na ważnym kierunku, ustalone przez dowódcę armii, zużycie amunicji wyniesie w jej korpusty:

- na artyleryjskie przygotowanie do 1 jo;
- na artyleryjskie wsparcie ataku 1,2 do 1,3 jo;
- na artyleryjskie zabezpieczenie działań piechoty i czołgów w głębi obrony nieprzyjaciela - 0,7 do 0,8 jo;

Określając dopuszczalne zużycie amunicji dla DZ, dowódca artylerii KA nie może sztywno wykorzystywać norm podanych przez dowódcę armii, gdyż cyfry te dla DZ, która walczy tylko w trzecim okresie natarcia artyleryjskiego, byłyby nie realne.

Artyleria DZ nie jest wykorzystywana w okresie artyleryjskiego wsparcia ataku i dlatego dla uzyskania odpowiedniej ilości amunicji niezbędnej na czas walki DZ, należy przewidzianą dla niej amunicję z tego okresu wykorzystać w okresie trzecim.

Ten sposób zwykle uzyskuje się do dwóch jo dla artylerii DZ.

5. Działanie artylerii oraz dowodzenie artylerią podczas walki dywizji smechanizowanej.

- a/ W okresie artyleryjskiego przygotowania ataku, grupy artylerii dywizji smechanizowanej używa się, zgodnie z decyzją dowódcy korpusu armijnego, na zamierzonym kierunku wprowadzenia dywizji smechanizowanej do walki.

Główne grupy artylerii dywizji zmechanizowanej używa się zazwyczaj w składzie dywizyjnej grupy artylerii dywizji piechoty, w której pasie natarcia ma być wprowadzona do walki dywizja zmechanizowana, zaś dywizyjną grupę artylerii dywizji zmechanizowanej - w składzie korpusnej grupy artylerii. Artyleria dywizji zmechanizowanej wykonuje ogień zgodnie z planem dowódcy artylerii dywizji piechoty, względnie dowódcy korpusnej grupy artylerii. W niektórych wypadkach można użyć częściowo artylerię dywizji zmechanizowanej i w drugim okresie artyleryjskiego natarcia dla prowadzenia ognia na bliższe odcinki KZO mając jednak na uwadze, by nie używać jej dłużej niż 20-25 minut po zakończeniu artyleryjskiego przygotowania ataku.

Artyleria dywizji zmechanizowanej, używana do artyleryjskiego przygotowania i niekiedy wsparcia ataku zużywa amunicję przeznaczoną specjalnie do tego celu przez dowódcę artylerii korpusu armijnego.

Artyleryjskie odwód przeciwpancerny dywizji zmechanizowanej / w wypadku gdy został zorganizowany przed rozpoczęciem natarcia / powinien wziąć udział w artyleryjskim przygotowaniu ataku, przy czym może on być rozmieszczony na SO w rejonie SO dywizyjnej grupy artylerii dywizji pierwszego rzutu, względnie KGA i będzie wykonywał ogień zaplanowany przez dowódcę korpusnej grupy artylerii.

Artyleria przeciwlotnicza dywizji zmechanizowanej osłania ugrupowanie bojowe dywizji zmechanizowanej w rejonie wyczekiwania. Rejon stanowisk ogniowych artylerii DZ, która bierze udział w artyleryjskim przygotowaniu ataku są osłaniane przez tę artylerię ze składu KGA Piłot, która osłania dywizje piechoty pierwszego rzutu KA.

Po zakończeniu artyleryjskiego przygotowania ataku, artyleria dywizji zmechanizowanej przygotowuje się do przesunięcia i zajęcia uprzednio zaplanowanych nowych stanowisk ogniowych, aby z chwilą osiągnięcia przez dywizję zmechanizowaną rubieży wprowadzenia do walki, artyleria dywizji zmechanizowanej mogła wspierać walkę dywizji zmechanizowanej z nowych stanowisk ogniowych.

Po rozpoczęciu natarcia przez dywizję piechoty pierwszego rzutu korpusu armijnego podjęty artyleryjskie dywizji zmechanizowanej winny posuwać się bezpośrednio za pierwszym rzutem dywizji piechoty, aby zawczasu wybrać stanowiska ogniowe i punkty

obserwacyjno w wskazanych rejonach: stanowiska ogniowe będą rozmieszczone zazwyczaj w rejonie pozycji odwodów pułkowych nieprzyjaciela, a punkty obserwacyjne - w rejonie rubieży rozwinięcia dywizji zmechanizowanej.

Artyleria dywizji zmechanizowanej rozpoczyna przesunięcia po opanowaniu przez dywizję piechoty pierwszego rzutu pierwszej pozycji obrony nieprzyjaciela. Poszczególne dywony posuwają się za nacierającymi wojskami po z góry określonych marszrutach w takiej odległości, by nie ponosić strat od ognia ciężkiej broni maszynowej i dział strzelających na wprost, a jednocześnie, by móc jak najszybciej zająć wyznaczony rejon SO i osiągnąć gotowość do otwarcia ognia.

Artyleria i moździerzce PAA pułków zmechanizowanych pierwszego rzutu zajmując SO w pasie wprowadzenia do walki pułków zmechanizowanych, zaś PAA pułku drugiego rzutu na kierunku wprowadzenia do walki tego pułku / na głównym kierunku uderzenia dywizji zmechanizowanej /; dywizyjna grupa artylerii rozmieszcza się w pasie wprowadzenia dywizji zmechanizowanej do walki, z reguły na głównym kierunku uderzenia dywizji zmechanizowanej.

Organiczne moździerzce pułków zmechanizowanych posuwają się w kolumnach poszczególnych pułków zmechanizowanych, przy czym winny one być tak rozmieszczone w kolumnach, aby mogły rozwinać się w rejonie rubieży wprowadzenia do walki i zabezpieczyć wprowadzenie do walki DZ.

Artyleryjski odwód przeciwpancerny dywizji zmechanizowanej posuwa się za pierwszym rzutem dywizji zmechanizowanej w gotowości do rozwinięcia się w rejonie rubieży wprowadzenia do walki dywizji zmechanizowanej, rozwija się on w celu zabezpieczenia działami bojowych dywizji zmechanizowanej podczas wprowadzenia jej do walki i odparcia możliwych kontrataków czołgów nieprzyjaciela.

Przejęcie dywizji zmechanizowanej z rejonu wycokiwania do rubieży wprowadzenia do walki ostatnia podgrupa KGAPlot dywizji zmechanizowanej oraz część artylerii przeciwlotniczej z systemu artyleryjskiej OPlot KA.

W pierwszym rzucie dywizji zmechanizowanej, czyli w dwóch pułkach zmechanizowanych będzie posuwał się zwykle etatowy pułk artylerii przeciwlotniczej dywizji zmechanizowanej, przy czym poszczególne baterie pułku artylerii przeciwlotniczej posuwają się w kolumnach pułków zmechanizowanych, co stwarza warunki dla otwarcia ognia w odpowiednim czasie i odparcia uderzenia szturmowych i nurkujących samolotów nieprzyjaciela.

W wypadku, jeśli do składu podgrupy artylerii przeciwlotniczej został włączony przed rozpoczęciem natarcia jeszcze jeden pułk artylerii przeciwlotniczej, pułk ten osłania drugi rzut dywizji zmechanizowanej oraz sztab dywizji. Jeśli pułkiem tym jest organiczny pułk artylerii przeciwlotniczej korpusu armijnego, to baterie średniokalibrowe tego pułku osłaniają też i pierwszy rzut dywizji. Artyleria przeciwlotnicza DZ rozwija się w rejonie wprowadzenia do walki dywizji zmechanizowanej, nie dalej niż 500 m od tej rubieży. Wprowadzenie dywizji zmechanizowanej do walki osłania całość systemu Oplot korpusu armijnego.

c/ Podczas walki o pozycję odwodów dywizyjnych nieprzyjaciela, artyleria dywizji zmechanizowanej bierze udział tylko w artyleryjskim przygotowaniu ataku /patrz schemat zał.Nr.1/.

W tym okresie walki dowodzi się grupami artylerii przez radio; natomiast łączność dowódcy artylerii dywizji zmechanizowanej z artylerią, która zabezpiecza wprowadzenie do walki dywizji zmechanizowanej /korpusna grupa artylerii, podgrupa armijnej grupy artylerii /utrzymuje się przez przedstawicieli tych grup, którzy winni znajdować się ze swoimi radiostacjami na punkcie obserwacyjnym dowódcy dywizji zmechanizowanej.

Artyleria dywizji piechoty pierwszego rzutu korpusu armijnego, używana dla artyleryjskiego zabezpieczenia wprowadzenia do walki dywizji zmechanizowanej/ zasadniczo z dywizyjnej grupy artylerii/, wysyła zawczasu swoich przedstawicieli na punkty obserwacyjne dowódców pułkowych grup artylerii pułków zmechanizowanych pierwszego rzutu dywizji zmechanizowanej; w ten sposób uzyskuje się najpełniejsze i najlepsze współdziałanie.

Po zakończeniu artyleryjskiego przygotowania ataku pozycji odwodów dywizyjnych artyleria dywizji zmechanizowanej przygotowuje się do przesunięcia w kład za dywizją zmechanizowaną, wysyłając swoje podjazdy przede wszystkim jednocześnie z pododdziałkami rozpoznawczymi dywizji zmechanizowanej.

Wsparcie ataku dywizji zmechanizowanej oraz zabezpieczenie podejścia dywizji zmechanizowanej do drugiego pasa obrony nieprzyjaciela wykonują: korpusna grupa artylerii i podgrupa armijnej grupy artylerii, niekiedy część artylerii z dywizji piechoty pierwszego rzutu korpusu armijnego /patrz ^{schemat} Nr.2/.

Dywizja zmechanizowana wydziela dla korpusnej grupy artylerii i podgrupy armijnej grupy artylerii czołgi z radiostacjami. Czasem kierowanie ogniem wykonuje się ze specjalnie do tego celu przeznaczonych ruchomych pancernych artyleryjskich punktów obserwacyjnych /jeżeli takie punkty obserwacyjne są przewidziane etatem/. KGA i AGA dysponują samolotami korygowania ognia artylerii. Samoloty te ustalają położenie celów nieobserwowanych z miejscowych PO i kierują ogniem artylerii do tych celów. Artyleryjski odwód przeciwpancerny dywizji zmechanizowanej przesuwa się za pierwszym rzutem dywizji zmechanizowanej w gotowości do wykonania manewru w kierunku zagrożonego w danej chwili skrzydła dywizji zmechanizowanej. W miarę potrzeby artyleryjski odwód przeciwpancerny rozwija się na ważnych rubieżach i obiektach opanowanych przez dywizję zmechanizowaną w celu ich unocznienia i utrzymania.

Artyleria przeciwlotnicza dywizji zmechanizowanej posuwa się w ugrupowaniu bojowym oddziałów /artyleria małokalibrowa/ względnie przesuwa się skokami zajmując kolejne SO /artyleria średniokalibrowa/, w gotowości do odparcia uderzenia szturmujących i nurkujących samolotów nieprzyjaciela. Zadania swe wykonuje artyleria przeciwlotnicza we współdziałaniu z lotnictwem. Szczególnie ważne jest zagadnienie współdziałania z lotnictwem osłony DZ podczas przechowywania poszczególnych pozycji obrony nieprzyjaciela i odpiorania kontrataków, czy też przeciwdroczce nieprzyjaciela, który może rzucić do akcji przeciw DZ stosunkowo duże siły.

d/ Dywizja zmechanizowana kontynuuje ruch w kierunku drugiego pasa obrony nieprzyjaciela wysyłając naprzód pododdziały rozpoznawcze i przy sprzyjających okolicznościach z marszu opanowuje - we współdziałaniu z oddziałami wydzielonymi dywizji piechoty pierwszego rzutu korpusu armijnego - drugi pas obrony nieprzyjaciela, całkowicie lub częściowo. /patrz schemat zał. I

Artyleria i moździerze pułków zmechanizowanych przesuwa się bezpośrednio w ugrupowaniu bojowym oddziałów i pododdziałów dywizji zmechanizowanej. Z chwilą zawiązania walki o drugi pas obrony przez rozpoznawcze i czołowe pododdziały dywizji zmechanizowanej, artyleria i moździerze pułków zmechanizowanych rozwija się w ugrupowaniu bojowym oddziałów i pododdziałów, które wparują po czynnym i niespodziewanym ogniem na wprost, ogniem moździerzy, czołgów i dział pancernych zabezpieczają opanowanie z marszu drugiego pasa obrony.

Dyony z pułkowych grup artylerii i dywizyjnej grupy artylerii rozwijają się w razie potrzeby również do walki, na ogół podobnie jak w boju spotkaniowym: artyleria rozpoczyna działać w miarę gotowości poszczególnych pododdziałów w ścótwarcia ognia, stanowiska ogniowe znajdują się blisko punktów obserwacyjnych. Ogień otwiera się z inicjatywy oficerów artylerii, względnie według zarządzeń zadanych które konkretyzują się stosowanie do położenia na polu walki.

- Należy wziąć pod uwagę, że na przesunięcie dyonu artylerii na odległość 5-6 km / z dowiązaniem elementów uzupelnienia bojowego wg fotoplanu / trzeba od 1-1,5 godz., a dla grupy artylerii na odległość 5-6 km / z dowiązaniem elementów ugrupowania bojowego 2-2,5 godziny; zatem podczas artyleryjskiego zabezpieczenia oprowadzenia drugiego pasa obrony nieprzyjaciela z marszu, artyleria nie osiągnie pełnej gotowości i będzie mogła prowadzić ogień tylko poszczególnymi bateriami i dyonami.

Z tego wynika, że w wykonaniu artyleryjskiego przygotowania ataku mogą wziąć udział: działka strzelające na wprost, moździerze pododdziałów piechoty zmechanizowanej oraz poszczególne baterie i dyony artylerii i moździerzy ze składu PGA i DGA; trzeba też uwzględnić, iż na poszczególnych odcinkach drugiego pasa obrony nieprzyjaciela powinna prowadzić zaplanowany ogień część korpusnej grupy artylerii, podgrupy armijnej grupy artylerii oraz część DGA dywizji pierwszego rzutu korpusu armijnego.

Poszczególni dowódcy artylerii winni znajdować się przy dowódcach oddziałów / pododdziałów / zmechanizowanych i wykonywać postawione przez nich zadania. Ze względu na warunki czasu artyleria będzie stosować jak najprostsze metody przygotowania ognia.

Dowodzenie artylerią stopniowo centralizuje się: dowódca artylerii dywizji zmechanizowanej dowodzi artylerią ze swego punktu obserwacyjnego, natomiast / lub w pobliżu którego / winni znajdować się przedstawiciele korpusnej grupy artylerii i armijnej grupy artylerii; artyleria wykonuje zadania na korzyść walczących pułków lub całej dywizji zmechanizowanej prowadząc zrozkodowany i zaplanowany ogień na obronę nieprzyjaciela.

W wypadku przekazywania drugiego pasa obrony nieprzyjaciela siłami dywizji zmechanizowanej po przygotowaniu w ograniczonym czasie / schemat Nr.4 / dowódca artylerii dywizji zmechanizowanej i sztab artylerii dywizji zmechanizowanej:

- organizują / jeśli zajdzie potrzeba / niekomplifikowane ugrupowanie artylerii w celu skupienia środków artyleryjskich dywizji zmechanizowanej dla utworzenia odpowiedniego nasycenia na odcinku przekazania;

- opierając się na danych z rozpoznania uzyskanych w rezultacie walki, wykonują w krótkim czasie /tj. w czasie nakazanym przez dowódcę dywizji zmechanizowanej/ prace związane z planowaniem i przekazują zadania wykonawcom;
- organizują artyleryjską ochronę przeciwlotniczą;
- organizują dowodzenie artylerią.

Pracę swoją dowódca i sztab artylerii dywizji zmechanizowanej opierają na:

- zarządzeniu dowódcy artylerii korpusu armijnego;
- decyzji dowódcy dywizji zmechanizowanej;
- posiadanych danych o położeniu;
- danych z rozpoznania.

W pracy dotyczącej organizacji i planowania artyleryjskiego zabezpieczenia przelania przez dywizję zmechanizowaną drugiego rasy obrony nie szyję ciela po przygotowaniu w ograniczonym czasie dużą pomoc stanowią dla dowódcy i sztabu artylerii DZ dokumenty, które zostały opracowane jeszcze w okresie przygotowawczym do natarcia /mapa kierowania ogniem, plan natarcia artyleryjskiego, rozkazy i zarządzenia/.

Dowódca artylerii dywizji zmechanizowanej ustala w terenie zaplanowane i postawione orientacyjne w okresie przygotowawczym zadania. Zadania te do rządu się do wykonawców albo przez wyjazd dowódcy artylerii i poszczególnych oficerów sztabu artylerii dywizji zmechanizowanej na punkty obserwacyjne dowódcy grup, albo też dowódca artylerii dywizji zmechanizowanej wyjeżdża na swój punkt obserwacyjny dowódców grup i tam stawia im zadanie. Rozkaz dowódcy artylerii dywizji zmechanizowanej i jego praca w zakresie rozkazodawstwa powinny być krótkie; dowódca artylerii dywizji zmechanizowanej winien ze względu na brak czasu położyć szczególny nacisk na postawienie jak najwięcej ilości czasu podwładnym.

Następnie, ustnie rozkazy i zarządzenia dowódcy artylerii dywizji zmechanizowanej opracowuje sztab artylerii DZ w formie dokumentów bojowych i wysyła je do sztabów grup artylerii.

Dokumenty bojowe są opracowywane najczęściej w formie szkiców z legendą i dotyczą uzupełnień i zmian w zakresie planowania działania artylerii wykonanego w okresie przygotowania natarcia.

Zasadniczymi dokumentami dla postawienia zadań są dokumenty robocze dotyczące podziału zadań pomiędzy grupy artylerii, ale

podstawę wszystkiego stanowić będzie mapa kierowania ogniem oraz plan natarcia artyleryjskiego. Organizowanie i planowanie działania artylerii /należy wykonać w krótkim czasie: planowanie, postawienie zadań poszczególnym grupom; nieskomplikowane przegrupowanie i pełna gotowość artylerii do zabezpieczenia przełamania - winny być wykonane w ciągu 2-4 godzin czasu dziennego.

Podczas walki dywizji zmechanizowanej o przełamanie drugiego pasa obrony nieprzyjaciela dowódca artylerii dywizji zmechanizowanej znajdując się na PO dywizji zmechanizowanej kieruje ogniem artylerii, skupiając główną masę jej ognia na głównym kierunku uderzenia DZ.

Dowódca i sztab artylerii dywizji zmechanizowanej winny też w tym czasie skontrolować przesunięcia artylerii dywizji zmechanizowanej, aby po przełamaniu drugiego pasa artylerii nie pozostawała w tyle za oddziałami i mogła skutecznie wesprzeć działanie dywizji zmechanizowanej, mające na celu opanowanie i utrzymanie rubieży zadania dnia. Dowódca artylerii dywizji zmechanizowanej winien również zarządzić i skontrolować podporządkowanie artylerii dla oddziału wydzielonego DZ.

Po przełamaniu drugiego pasa obrony nieprzyjaciela artyleria dywizji zmechanizowanej posuwa się w ugrupowaniu bojowym oddziałów, w razie potrzeby rozwija się i zabezpiecza swym ogniem walkę celem przekamania oporu nieprzyjaciela i odparcia jego kontrataków /przeciwuuderzeń/.

Po opanowaniu przez dywizję zmechanizowaną rubieży zadania dnia dowódca i sztab artylerii DZ organizują system ognia artylerii mający na celu zabezpieczenie utrzymania tej rubieży i wsparcie dalszych działań własnych wojsk.

6. W n i o s k i :

Działania dywizji zmechanizowanej, jako drugiego rzędu korpusu armijnego, w natarciu cechują: szybkie tempo natarcia, częsta i szybka zmiana sytuacji bojowej, częste stosowanie manewru oraz pewna samodzielność.

Z powyższego wynikają następujące wnioski dotyczące artyleryjskiego zabezpieczenia walki dywizji zmechanizowanej w natarciu:

- 1/ Dywizja zmechanizowana musi być wzmocniona artylerią, która posuwając się w ugrupowaniu bojowym dywizji zmechanizowanej zabezpiecza jej działanie; wzmocnienie dywizji zmechanizowanej w natarciu może wynosić średnio: pułk - dwa pułki artylerii do ognia.

pośredniego, około pułku artylerii przeciwpancernej i około pułku artylerii przeciwlotniczej.

- 2/ W okresie przygotowawczym należy starannie planować ogień dla zabezpieczenia walki dywizji zmechanizowanej tak, by w czasie walki można było jak najszybciej wykonać zmasowany i ześrodkowany ogień na zgrupowanie nieprzyjaciela, które mogło by zahaczyć na tarcie dywizji zmechanizowanej.
- 3/ Duże znaczenie dla artyleryjskiego zabezpieczenia dywizji zmechanizowanej posiada sprawne przesunięcie artylerii: w okresie przygotowawczym trzeba dokładnie zaplanować przesunięcia artylerii, a w czasie walki kontrolować je. W przeciwnym wypadku ilość artylerii, która winna zabezpieczyć działanie dywizji zmechanizowanej, może ulegć zmniejszeniu, co z kolei może odbić się niekorzystnie na działania^{ch} dywizji zmechanizowanej.
- 4/ Organizacja dowodzenia artylerią winna być dostosowana do potrzeb walki dywizji zmechanizowanej; głównym środkiem łączności jest radio.
- 5/ Należy zwrócić szczególnie uwagę na organizację i utrzymanie współdziałania artylerii z jednostkami, których działania ona zabezpiecza, współdziałanie wewnątrz artylerii /artylerii dywizji zmechanizowanej z korpusem grupą artylerii, podgrupą armijnej grupy artylerii, artylerią dywizji piechoty pierwszego rzutu Korpusu Armijnego/, oraz współdziałanie z innymi rodzajami wojsk, szczególnie z lotnictwem.

Wydrukowano w 25 egz.

Eg. Nr. 1-25 - Bibl. tajna

wyk. płk. BOGUSZCZYŃSKI

Druk: Pryliska D. dn. 10.10.53 r.

Nr. ka. 1287.

